บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองกับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุ 0 – 4 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มผู้ปกครองของเด็กในเขต อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 280 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยาย ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
2. อุบัติการณ์การเกิดอุจจาระร่วงในเด็ก
3. การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก
4. ความรู้ของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก
5. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ และ การปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กกับการเกิดอุจจาระร่วง

1. ข้อมูลทั่วไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ ความเกี่ยวข้องกับเด็ก สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 280)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	6	2.1
20 -34 ปี	246	87.9
35 ปีขึ้นไป	28	10.0
ความเกี่ยวข้องกับเด็ก		
บิดา	1	0.4
มารดา	278	99.2
ยาย	1	0.4
สถานภาพสมรส		
คู่	259	92.5
หม้าย	2	0.7
หย่า	5	1.8
แยก	14	5.0
ระดับการศึกษา		
ไม่รู้หนังสือ	35	12.4
ต่ำกว่า ป. 4	23	8.2
ป. 4 - ป. 7	199	71.1
ม. 1 - ม. 6/อาชีวะ	20	7.1
สูงกว่า ม. 6	3	1.2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 280)	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกรรม	241	86.1
ทำงานบ้าน	20	7.1
รับจ้าง	11	3.9
รับราชการ	3	1.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	0.4
อื่น ๆ	4	1.4

จากตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ระหว่าง 20-34 ปี ร้อยละ 87.9 อายุ 35 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10.0 มีเพียงส่วนน้อย ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี คือร้อยละ 2.1 และส่วนใหญ่ ผู้ให้สัมภาษณ์คือมารดาของเด็กอายุ 0 - 4 ปี ร้อยละ 99.3 โดยมีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 92.5 ระดับการศึกษา ป. 4 - ป. 7 ร้อยละ 71.1 ไม่รู้หนังสือ ร้อยละ 12.5 ต่ำกว่า ป. 4 ร้อยละ 8.2 ระดับ ม. 1 - ม. 6 หรืออาชีวศึกษา ร้อยละ 7.1 นอกนั้นคือ ระดับสูงกว่า ม. 6 ร้อยละ 1.2 อาชีพส่วนใหญ่เกษตรกรรม ร้อยละ 86.1 ทำงานบ้าน ร้อยละ 7.1 รับจ้าง ร้อยละ 3.9

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3 จำนวน และ ร้อยละ ของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิก จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุ ต่ำกว่า 5 ปี รายได้ ลักษณะครอบครัว การมีสัวม

ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว	จำนวน (N = 280)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
2	5	1.8
3	73	25.5
4	65	23.4
5	69	24.8
6	40	14.4
7	13	4.7
8	12	4.3
10	3	1.1
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อายุต่ำกว่า 5 ปี (คน)		
1	256	91.4
2	24	8.6
รายได้ของครอบครัว		
พอใช้	227	80.9
เหลือเก็บ	29	10.5
กู้หนี้ยืมสิน	17	6.1
อื่น ๆ	7	2.5
ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	179	61.1
ครอบครัวขยาย	101	38.9

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว	จำนวน (N = 280)	ร้อยละ
การมีส้วม		
มี	261	93.2
ไม่มี	19	6.8

จากตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว พบว่า ค่าเฉลี่ยของจำนวนสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา มีเท่ากับ 4.6 คน ต่อครอบครัว โดยมีจำนวนสมาชิก 3 คน ต่อครอบครัว ร้อยละ 25.5 รองลงมา 5 คน ต่อครอบครัว ร้อยละ 24.8 4 คน ต่อครอบครัว ร้อยละ 23.4 6 คน ต่อครอบครัว ร้อยละ 14.4 นอกจากนั้นพบมี 7 คน, 8 คน, 2 คน และ 10 คน ต่อครอบครัว ร้อยละ 4.7, 4.3, 1.8 และ 1.1 ตามลำดับ สำหรับจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อายุต่ำกว่า 5 ปี นั้นพบว่ามีเพียง 1 คน ร้อยละ 91.4 และมี 2 คน ร้อยละ 8.6 ครอบครัวมีรายได้พอใช้ ร้อยละ 80.9 เหลือเก็บ ร้อยละ 10.5 ต้องกู้หนี้ยืมสิน และอื่น ๆ ร้อยละ 6.1 และ 2.5 ตามลำดับ ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 61.1 และเป็นครอบครัวขยาย ร้อยละ 38.9 สำหรับการมีส้วมใช้ของครอบครัวนั้น มีส้วมใช้ ร้อยละ 93.2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ของเด็กอายุ 0 – 4 ปี คนสุดท้องของครอบครัว จำแนกตามอายุ

อายุของเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
0 – 12 เดือน	59	21.0
13 – 24 เดือน	68	24.4
24 เดือนขึ้นไป	153	54.6
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 4 ข้อมูลของจำนวนเด็กเฉพาะคนสุดท้ายที่มีอยู่ในครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่เด็กมีอายุตั้งแต่ 24 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 54.6 รองลงไปอายุ 13 – 24 เดือน ร้อยละ 24.4 และอายุ 0 – 12 เดือน ร้อยละ 21.0

2. อุบัติการณ์การเกิดอุจจาระร่วงในเด็ก

อุบัติการณ์การเกิดอุจจาระร่วงในเด็ก 0 – 4 ปี ครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์ย้อนหลังเป็นระยะเวลา 3 เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของการเกิดอุจจาระร่วงในเด็ก

การป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงของเด็กในระยะเวลา 3 เดือน ที่ผ่านมา	จำนวน (N = 280)	ร้อยละ
ไม่ป่วย	196	70.0
ป่วย	84	30.0
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 5 อุบัติการณ์การเกิดอุจจาระร่วงในเด็กอายุ 0 - 4 ปี ในระยะเวลา 3 เดือน ที่ผ่านมามีอัตราการป่วย ร้อยละ 30.0

3. การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาวิจัยการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กนั้น แบ่งเป็นการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็ก 4 ด้าน คือ

- การให้นมและอาหารเสริม
- การเตรียมอาหาร
- คุณภาพน้ำดื่ม
- พฤติกรรมการล้างมือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 6 จำนวน และ ร้อยละ การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการให้นมและอาหารเสริม

การให้นมและอาหารเสริม	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เด็กอายุ 0 - 6 เดือน ได้รับนมมารดา	241	86.1	39	13.9
ขวดนม ขวดน้ำ หรือภาชนะใส่น้ำดื่มของเด็กอายุต่ำกว่า 6 เดือน ทำความสะอาด ต้มทุกครั้ง	221	78.9	59	21.1
มีการเริ่มให้บุตรกินข้าวบด หรือกล้วยครูด เมื่ออายุตั้งแต่ 3 เดือน	104	37.1	176	62.9
มีการเริ่มให้บุตรดื่มน้ำส้มคั้นครั้งแรก เมื่ออายุ 3 เดือน	158	56.4	122	43.6
มีการเริ่มให้บุตรกินผักและผลไม้ เมื่ออายุ 3 - 5 เดือน	120	42.9	160	57.1
มีการเริ่มให้บุตรกินไข่แดงต้มสุก เมื่ออายุ 4 - 5 เดือน	24	8.6	256	91.4
มีการเริ่มให้บุตรกินปลา เมื่ออายุ 5 - 6 เดือน	14	5.0	266	95.0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การให้นมและอาหารเสริม	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีการเริ่มให้บุตรกินเนื้อสัตว์ครั้งแรกเมื่ออายุ 5 - 6 เดือน	261	93.2	19	6.8
มีการให้กินให้กินอาหารครบ 5 หมู่ (ข้าว เนื้อสัตว์ ไข่ ผัก ผลไม้) เมื่อบุตรอายุได้ 6 เดือน	176	62.9	104	37.1
ในปัจจุบันมีการให้บุตรรับประทานอาหารครบ 5 หมู่	45	16.1	235	83.9

จากตารางที่ 6 การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการให้นม และอาหารเสริมพบว่า เด็กอายุแรกเกิดถึง 6 เดือน ได้รับนมมารดา ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 86.1 การทำความสะอาดขวดนม ขวดน้ำ หรือภาชนะใส่น้ำดื่มของเด็ก ทำความสะอาดด้วยการต้มทุกครั้ง ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 78.9 ในการเริ่มให้บุตรกินข้าวบด หรือกล้วยครูดเมื่ออายุตั้งแต่ 3 เดือน ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 37.1 การเริ่มให้บุตรดื่มน้ำส้มคั้นครั้งแรกเมื่ออายุ 3 เดือน มีการปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 56.4 การเริ่มให้บุตรกินผักและผลไม้เมื่ออายุ 3 - 5 เดือน ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 42.9 การเริ่มให้บุตรกินไข่แดงต้มสุกเมื่ออายุ 4 - 5 เดือน ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 8.6 การเริ่มให้บุตรกินปลาเมื่ออายุ 5 - 6 เดือน ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 5.0 การเริ่มให้บุตรกินเนื้อสัตว์ครั้งแรกเมื่ออายุ 5 - 6 เดือน ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 93.2 เมื่อบุตรอายุได้ 6 เดือน แม่ให้กินอาหารครบ 5 หมู่ ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 62.9 และในปัจจุบันบุตรรับประทานอาหารครบ 5 หมู่หรือไม่นั้น ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 16.1

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ของระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการให้นมและอาหารเสริม

ระดับการปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	75	26.7
ดี	141	50.4
พอใช้	64	22.9
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 7 โดยการจัดระดับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการให้นมและอาหารเสริมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 50.4 รองลงมาคือระดับดีมาก ร้อยละ 26.7 และระดับพอใช้ ร้อยละ 22.9

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 8 จำนวน และร้อยละ การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการเตรียมอาหาร

การเตรียมอาหาร	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาหารที่ท่านเตรียมให้บุตรก่อนนำมารับประทานทุกครั้งมีการอุ่นให้เดือดเสมอ	162	57.9	118	42.1
มีการไม่เคยให้เด็กรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ	256	91.4	24	8.6
อาหารประเภทผักมีการล้างก่อนให้เด็กรับประทานเสมอ	270	96.4	10	3.6
อาหารประเภทผลไม้มีการล้างก่อนให้เด็กรับประทานเสมอ	261	93.6	18	6.4
เด็กอายุ 1-4 ปี มีการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร (อายุต่ำกว่า 1 ปี 59 คน)	117	52.9	104	47.1
อาหารที่ปรุงเสร็จแล้วมีการเก็บไว้ในตู้มิดชิดหรือมีฝาชีกันแมลงวันตอม	237	84.6	43	15.4
มีการทำความสะอาดภาชนะหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง	182	65.0	98	35.0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 8 การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการเตรียมอาหาร พบว่า จะมีการอุ่นอาหารให้เดือดก่อนให้เด็กรับประทานเสมอ ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 57.9 ไม่เคยให้เด็กรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 91.4 อาหารประเภทผักล้างก่อนให้เด็กรับประทานเสมอ ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 96.4 ล้างผลไม้ก่อนให้เด็กรับประทานเสมอ ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 93.6 เด็กอายุ 1 - 4 ปี ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 52.9 อาหารที่ปรุงเสร็จแล้วเก็บไว้ในตู้มิดชิด หรือมีฝาชีปิดกันแมลงวันตอม ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 84.6 และมีการทำความสะอาดภาชนะหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง ปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 65.0

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ของระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการเตรียมอาหาร

ระดับการปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	65	23.2
ดี	166	59.3
พอใช้	49	17.5
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 9 โดยการจัดระดับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการเตรียมอาหารอยู่ในระดับดี ร้อยละ 59.3 รองลงมาคือระดับดีมาก ร้อยละ 23.2 และระดับพอใช้ ร้อยละ 17.5

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ของแหล่งน้ำที่ประชาชนบริโภค

แหล่งน้ำบริโภค	จำนวน	ร้อยละ
น้ำฝน	13	4.6
บ่อน้ำที่ถูกหลักสุขาภิบาล	119	42.5
บ่อบาดาล	22	7.9
บ่อน้ำตื้น	126	45.0
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า แหล่งน้ำที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้ในการบริโภค คือ บ่อน้ำที่ถูกหลักสุขาภิบาล ร้อยละ 42.5 บ่อน้ำตื้น ร้อยละ 45.0 นอกจากนั้นจากบ่อบาดาล น้ำฝน ร้อยละ 7.9 และ 4.6 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บ่อน้ำดื่ม และการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม

การปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม	จำนวน	ร้อยละ
ต้ม	11	8.7
กรองโดยเครื่องกรองตามแบบของกองสุขาภิบาล	42	33.3
ไม่มีการปรับปรุง	73	58.0
รวม	126	100.0

จากตารางที่ 11 การปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำมาบริโภคของผู้ปกครองที่มีการใช้แหล่งน้ำที่ไม่ถูกสุขลักษณะคือ จากบ่อน้ำตื้นทั้งหมด จำนวน 126 ราย พบว่า ไม่มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำ ร้อยละ 58.0 กรองโดยใช้เครื่องกรองตามแบบของกองสุขาภิบาล ร้อยละ 33.3 และมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยการต้ม ร้อยละ 8.7

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ของระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านคุณภาพน้ำดื่ม

คุณภาพน้ำดื่ม	จำนวน	ร้อยละ
ถูกต้อง	207	73.9
ไม่ถูกต้อง	73	26.1
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กในด้านคุณภาพน้ำดื่ม ถูกต้อง ร้อยละ 73.9

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ของพฤติกรรมการล้างมือของผู้ปกครอง

สถานการณ์การล้างมือ	ล้าง		ไม่ล้าง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ล้างมือก่อนเตรียมอาหาร	153	55.6	125	44.4
ล้างมือก่อนป้อนอาหารเด็ก	159	56.8	118	43.2
ล้างมือหลังถ่ายอุจจาระ	188	67.1	92	32.9

จากตารางที่ 13 พบว่า ในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการล้างมือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โดยเฉพาะการล้างมือหลังถ่ายอุจจาระ ร้อยละ 67.1 รองลงมาคือ การล้างมือก่อนป้อนอาหารเด็ก ร้อยละ 56.8 น้อยที่สุดคือ การล้างมือก่อนเตรียมอาหาร ร้อยละ 55.6

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ของระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองในด้านพฤติกรรมการล้างมือ

พฤติกรรมการล้างมือ	จำนวน	ร้อยละ
ถูกต้อง	158	56.4
ไม่ถูกต้อง	122	43.6
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กในด้านพฤติกรรมการล้างมือที่ถูกต้อง ร้อยละ 56.4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ความรู้ของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก

ความรู้	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำนมแม่ในระยะแรกมีสีเหลืองมีประโยชน์ต่อลูกมาก	213	76.1	67	23.9
เด็กแรกเกิด – 3 เดือน ให้กินนมแม่อย่างเดียว	219	78.2	61	21.8
มีการเริ่มให้อาหารเสริมเมื่อเด็กอายุ 3 เดือน ขึ้นไป	223	79.6	57	20.4
เด็กอายุ 1-4 ปี ได้รับอาหารประเภทข้าว เนื้อสัตว์ ไข่ ผัก ผลไม้	275	98.2	5	1.8
มีการให้เด็กอายุ 1 ปีขึ้นไป กินอาหารให้ครบ 3 มื้อ	255	91.1	25	8.9
น้ำที่สะอาดจะไม่มีสี กลิ่น รส และเชื้อโรคปะปนอยู่	245	87.5	35	12.5
การต้มน้ำให้เดือดนาน 15 นาที สามารถฆ่าเชื้อโรคได้	229	81.8	51	18.2
น้ำดื่มหรือน้ำที่ใช้ชงนมให้เด็กควรใช้น้ำที่ต้มสุกแล้ว	262	93.6	18	6.4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ความรู้	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การทำความสะอาดขวดนม นอกจากจะใช้แปรงขัดถูคราบนมออกแล้ว ควรต้มให้เดือดด้วย	249	88.9	31	11.1
ภาชนะใส่อาหารและน้ำดื่มสำหรับเด็ก ถ้าไม่สะอาดอาจทำให้เด็กป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วงได้	266	95.0	14	5.0
ถ้ามือมีแผลไม่ควรเตรียมหรือปรุงอาหารให้เด็ก	243	86.8	37	13.2
ก่อนเตรียมหรือปรุงอาหารจำเป็นต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง	203	72.5	77	27.5

จากตารางที่ 15 ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องน้ำนมแม่ในระยะแรกมีสีเหลือง มีประโยชน์ต่อลูกมาก ถูกต้อง ร้อยละ 76.1 ความรู้ในเรื่องเด็กแรกเกิด – 3 เดือน ควรให้กินนมแม่อย่างเดียว ถูกต้อง ร้อยละ 78.2 ความรู้ในเรื่องควรให้อาหารเสริมเมื่อเด็กอายุ 3 เดือนขึ้นไป ถูกต้อง ร้อยละ 79.6 ความรู้ในเรื่องเด็กอายุ 1-4 ปี ควรได้รับอาหารประเภทข้าว เนื้อสัตว์ ไข่ ผัก ผลไม้ ถูกต้อง ร้อยละ 98.2 ความรู้ในเรื่องเด็กอายุ 1 ปีขึ้นไป ควรกินอาหารให้ครบ 3 มื้อ ถูกต้อง ร้อยละ 91.1 ความรู้ในเรื่องน้ำที่สะอาดจะไม่มีสี กลิ่น รส และเชื้อโรคปะปนอยู่ ถูกต้อง ร้อยละ 87.5 ความรู้เรื่องการต้มน้ำให้เดือดนาน 15 นาที สามารถฆ่าเชื้อโรคได้ ถูกต้อง ร้อยละ 81.8 ความรู้ในเรื่องน้ำดื่มหรือน้ำที่ใช้ชงนมให้เด็ก ควรใช้น้ำที่ต้มสุกแล้ว ถูกต้อง ร้อยละ 93.6 ความรู้ในเรื่องการทำความสะอาดขวดนม นอกจากจะใช้แปรงขัดถูคราบนมออกแล้ว ควรต้มให้เดือดด้วย ถูกต้อง ร้อยละ 88.9 ความรู้ในเรื่องภาชนะใส่อาหารและน้ำดื่มสำหรับเด็กถ้าไม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สะอาด อาจทำให้เด็กป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วงได้ ถูกต้อง ร้อยละ 95.0 ความรู้ในเรื่องถ้ามือมีแผลไม่ควรเตรียมหรือปรุงอาหารให้เด็ก ถูกต้อง ร้อยละ 86.8 และความรู้ในเรื่องก่อนเตรียมหรือปรุงอาหาร จำเป็นต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง ถูกต้อง ร้อยละ 72.5

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ของระดับความรู้ของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	62	22.2
ดี	151	53.9
พอใช้	67	23.9
รวม	280	100.0

จากตารางที่ 16 โดยการจัดระดับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กอยู่ในระดับ ดี ร้อยละ 53.9 รองลงมาอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 23.9 และระดับดีมาก ร้อยละ 22.2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติ และความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กกับการเกิดอุจจาระร่วง

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก กับอายุของเด็ก

อายุของเด็ก	การเกิดอุจจาระร่วง				รวม	
	ไม่ป่วย		ป่วย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 24 เดือน	75	59.1	52	40.9	127	100.0
มากกว่า 24 เดือนขึ้นไป	121	79.1	32	20.9	153	100.0
รวม	196	70.0	84	30.0	280	100.0

$X^2 = 13.26^{**}$, df = 1, P = 0.00

** = 0.01

จากตารางที่ 17 พบว่า เด็กในกลุ่มอายุ 0 - 24 เดือน ป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 40.9 และในกลุ่มอายุมากกว่า 24 เดือนขึ้นไป ป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 20.9 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับการเกิดโรคอุจจาระร่วง โดยการทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก กับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการให้นมและอาหารเสริม

การให้นมและอาหารเสริม	การเกิดอุจจาระร่วง				รวม	
	ไม่ป่วย		ป่วย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	53	70.7	22	29.3	75	100.0
ดี	99	70.2	42	29.8	141	100.0
พอใช้	44	68.8	20	31.2	64	100.0
รวม	196	70.0	84	30.0	280	100.0

$X^2 = 0.07$, $df = 2$, $P = 0.97$

จากตารางที่ 18 การปฏิบัติของผู้ปกครองในด้านการให้นม และอาหารเสริม กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก พบว่า ผู้ปกครองที่มีการให้นมและอาหารเสริมอยู่ในระดับดีมาก มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 29.3 การปฏิบัติของผู้ปกครองในระดับดี มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 29.8 และการปฏิบัติของผู้ปกครองในระดับพอใช้ มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 31.2

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการให้นมและอาหารเสริมกับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก โดยการทดสอบทางสถิติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก กับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านการเตรียมอาหาร

การเตรียมอาหาร	การเกิดอุจจาระร่วง				รวม	
	ไม่ป่วย		ป่วย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	50	76.9	15	23.1	65	100.0
ดี	112	67.5	54	32.5	166	100.0
พอใช้	34	69.4	15	30.6	49	100.0
รวม	196	70.0	84	30.0	280	100.0

$X^2 = 1.99$, $df = 2$, $P = 0.37$

จากตารางที่ 19 การปฏิบัติของผู้ปกครองในด้านการเตรียมอาหาร กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก พบว่า ผู้ปกครองที่มีการเตรียมอาหารในระดับดีมาก มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 23.1 การปฏิบัติของผู้ปกครองในระดับดี มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 32.5 และการปฏิบัติของผู้ปกครองในระดับพอใช้ มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 30.6

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเตรียมอาหารกับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก โดยการทดสอบทางสถิติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก กับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านคุณภาพน้ำดื่ม

คุณภาพน้ำดื่ม	การเกิดอุจจาระร่วง				รวม	
	ไม่ป่วย		ป่วย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถูกต้อง	150	72.5	57	27.5	207	100.0
ไม่ถูกต้อง	46	63.1	27	36.9	73	100.0
รวม	196	70.0	84	30.0	280	100.0

$X^2 = 2.30$, $df = 1$, $P = 0.13$

จากตารางที่ 20 การปฏิบัติของผู้ปกครองในด้านการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก พบว่า ผู้ปกครองที่มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องในด้านคุณภาพน้ำดื่ม มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 27.5 และผู้ปกครองที่มีการปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 36.9

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติของผู้ปกครองในด้านคุณภาพน้ำดื่ม กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก โดยการทดสอบทางสถิติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก กับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในด้านพฤติกรรมการล้างมือ

พฤติกรรมการล้างมือ	การเกิดอุจจาระร่วง				รวม	
	ไม่ป่วย		ป่วย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถูกต้อง	105	66.5	53	33.5	158	100.0
ไม่ถูกต้อง	91	74.6	31	25.4	122	100.0
รวม	196	70.0	84	30.0	280	100.0

$X^2 = 1.79$, $df = 1$, $P = 0.18$

จากตารางที่ 21 การปฏิบัติของผู้ปกครองในด้านพฤติกรรมการล้างมือ กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก พบว่า ผู้ปกครองที่มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องในด้านพฤติกรรมการล้างมือ มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 33.5 และผู้ปกครองที่มีการปฏิบัติอย่างไม่ถูกต้อง มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 25.4

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติของผู้ปกครองในด้านพฤติกรรมการล้างมือ กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก โดยการทดสอบทางสถิติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคอุจจาระร่วงกับความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง

ความรู้	การเกิดอุจจาระร่วง				รวม	
	ไม่ป่วย		ป่วย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	48	77.4	14	22.6	62	100.0
ดี	103	68.2	48	31.8	151	100.0
พอใช้	45	67.2	22	32.8	67	100.0
รวม	196	70.0	84	30.0	280	100.0

$X^2 = 2.11$, $df = 2$, $P = 0.35$

จากตารางที่ 22 ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก พบว่า ความรู้ของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กในระดับดีมาก มีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 22.6 ความรู้ของผู้ปกครองในระดับดี พบมีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 31.8 และความรู้ของผู้ปกครองในระดับพอใช้ พบมีเด็กป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง ร้อยละ 32.8

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็ก โดยการทดสอบทางสถิติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved